

علوم و فنون ادبی ۱

۱- تقسیم‌بندی دوره‌های زبان فارسی در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- (۱) فارسی باستان - فارسی دری - فارسی پارسی
(۲) فارسی باستان - فارسی پهلوی - فارسی پارسی
(۳) فارسی پهلوی - فارسی میانه - فارسی نو
(۴) فارسی باستان - فارسی میانه - فارسی نو

۲- کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) ابوعلی سینا در همه علوم روزگار خود تبحر داشت و به فارسی و عربی شعر می‌سرود.
(۲) عنصری و فرخی از شاعران دربار غزنوی بودند که غزنویان برای رواج زبان پارسی از وجود آن‌ها ناگزیر بودند.
(۳) در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم یعقوب‌لیث صفاری برای ایجاد حکومت مستقل ایرانی و تضعیف حکومت بغداد تلاش فراوان کرد.
(۴) در زمان سامانیان بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی بود و دانشمندان آن، آثاری به پارسی و عربی در قلمرو اسلامی پدید آوردند.

۳- همه گزینه‌ها از ویژگی اشعار قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم است؛ به جز:

- (۱) توجه به واقعیت بیرونی و فراتر نرفتن مفاهیم ذهنی از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی
(۲) به‌وجود آمدن شعر تعلیمی در این دوره و ادامه یافتن آن توسط کسایی مروزی و ناصرخسرو
(۳) قوت و استحکام یافتن شعر غنایی با شعرای مشهوری چون نظامی و سعدی
(۴) آغاز شدن داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها در شعر این دوره

۴- با توجه به قلمرو ادبی، آرایه‌های موجود در ابیات زیر، در کدام گزینه ذکر شده است؟

«چو بشنید گفتارهای درشت / از او روی برگاشت و بنمود پشت
بپوشید خفتان و بر سر نهاد / یکی ترگ رومی به کردار باد
ز تندی به جوش آمدش خون به رگ / نشست از بر باره تیزتگ»

- (۱) کنایه و تشبیه (۲) مثل و کنایه (۳) ایهام و مراعات نظیر (۴) جناس و ایهام

۵- ویژگی‌های زبانی «دو حرف اضافه برای واژه - واژگان کهن - کاربرد تاریخی دستور» در ابیات کدام گزینه وجود دارد؟

- (۱) سر بخت گردان افراسیاب / به آن رزمگاه اندر آمد به خواب
به شهر اندرون هر که بُد سالخورد / بر شاه رفتند رخساره زرد
(۲) پلنگ ژیان گرچه باشد دلیر / نیارد شدن پیش چنگال شیر
به رخسار بر کرده از گل نگار / فرو هشته از غالیه گوشوار
(۳) جهان سر به سر نو شد از شاه نو / از ایران برآمد یکی ماه نو
خروش تبیره برآمد ز شهر / ز شادی رسیده به هر جای بهر
(۴) زمین گشت پر سبزه و آب و نم / بیاراست گیتی چو باغ ارم
به دژخیم فرمود تا تیغ تیز / بگیرد کند تنش را ریزریز

۶- وزن و آهنگ ذکر شده در مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) گر آن ساقی که مستان راست هوشیاران بدیدندی / ز توبه، توبه کردندی چو من بر دست خماران (آرام و دلنشین)
(۲) چو کاوس در شهر ایران رسید / ز گرد سپه شد هوا ناپدید (کوبنده و هیجان‌آور)
(۳) دلم گرد لب لعلت سکندروار می‌گردد / نگویی آخر ای مسکین فراز آب حیوان آی (تند و رقص‌آور)
(۴) آزرده کرد کژدم غربت جگر مرا / گویی زبون نیافت ز گیتی مگر مرا (سنگین و غم‌انگیز)

۷- در همه ابیات تناسب و همسویی وزن و عاطفه وجود دارد؛ به جز:

- (۱) گفت که تو شمع شدی قبله این جمع شدی / جمع نیم شمع نیم دود پراکنده شدم
(۲) تو نیک و بد خود هم از خود بپرس / چرا بایدت دیگری محتسب
(۳) ز درنده شیران زمین شد تهی / به پرتده مرغان رسید آگهی
(۴) خانه صاحب‌نظران می‌بری / پرده‌ی پرهیزکنان می‌دری

۸- کدام بیت از علامت هجایی «U---U---U---» تشکیل شده است؟

- (۱) درین ظلمت سرا تا کی به بوی دوست بنشینم / گهی انگشت بر دندان گهی سر بر سر زانو
(۲) آن‌کس که به دست جام دارد / سلطانی جم مدام دارد
(۳) مرا گر تو بگذاری ای نفس طامع / بسی پادشاهی کنم در گدایی
(۴) شنیدم که نصیحت که ملامت / شدم از عشق در گیتی علامت

۹- تعداد هجاهای هر دو مصراع در تمام گزینه‌ها با یکدیگر یکسان است؛ به جز:

- ۱) که ما میزبانیم و مهمان ما / فرود آی ایدر به فرمان ما
 - ۲) برو از خانه‌ی گردون به در و نان مطلب / کان سیه کاسه در آخر بکشد مهمان را
 - ۳) نهیب من ز هجرانت فزون بود / که با او چشم من دریای خون بود
 - ۴) نگارا چرا قول دشمن شنیدی؟! / چرا بهر دشمن ز چاکر بریدی!؟
- ۱۰- الگوی هجایی ترکیب‌های کدام گزینه به ترتیب از هجاهای «بلند + کوتاه + کشیده + بلند + بلند» تشکیل شده است؟
- ۱) سلسله جنبان - زلفِ مشگین
 - ۲) انگبین است آن - پیغام وصل جانش
 - ۳) ناجوانمردی - حکم آن صادق
 - ۴) رستمِ جنگجو - زان کنج خلوت

۱۱- بیت زیر در کدام گزینه به درستی هجابندی شده است؟

- «بی‌حاصل است یارا اوقات زندگانی / آلا دمی که یاری با همدمی برآرد»
- ۱) بی / حا / صل / است / یا / را / او / قا / ت / ا / زن / د / گا / نی / ا / لا / د / می / اک / یا / ری / با / هم / د / می / ا / بر / آ / ارد
 - ۲) بی / حا / ص / ا / س / ات / یا / را / او / قا / ت / ا / زن / د / گا / نی / ا / لا / د / می / اک / یا / ری / با / هم / د / می / ا / ب / را / ارد
 - ۳) بی / حا / صل / است / یا / را / او / قا / ت / ا / زن / د / گا / نی / ا / لا / د / می / اک / یا / ری / با / هم / د / می / ا / ب / را / ارد
 - ۴) بی / حا / ص / ا / س / ات / یا / را / او / قا / ت / ا / زن / د / گا / نی / ا / لا / د / می / اک / یا / ری / با / هم / د / می / ا / ب / را / ارد

۱۲- در همه ابیات واج آرایبی صامت و مصوت وجود دارد؛ به جز:

- ۱) سه بوسه کز دو لب کرده‌ای وظیفه‌ی من / اگر ادا نکنی قرض‌دار من باشی
- ۲) در آن چمن که بتان دست عاشقان گیرند / گرت ز دست برآید نگار من باشی
- ۳) چراغ دیده‌ی شب زنده‌دار من گردی / انیس خاطر امیدوار من باشی
- ۴) شبی به کلبه احزان عاشقان آبی / دمی انیس دل سوکوار من باشی

۱۳- در کدام بیت آرایه «تکرار واژه»، بیشتر به کار رفته است؟

- ۱) بلیلی برگ گلی خوش‌رنگ در منقار داشت / و اندر آن برگ و نوا خوش ناله‌های زار داشت
- ۲) شب است و شاهد و شمع و شراب و شیرینی / غنیمت است چنین شب که دوستان بینی
- ۳) بیان شوق چه حاجت که سوز آتش دل / توان شناخت ز سوزی که در سخن باشد
- ۴) تا سر زلف پریشان تو در جمع آمد / هیچ مجموع ندیدم که پریشان تو نیست

۱۴- در کدام گزینه «سجع متوازن» به کار نرفته است؟

- ۱) ملک بی‌دین باطل است و دین بی‌ملک ضایع.
- ۲) پشت و پناه سپاه من بود در دیده دشمنان خار و بر روی دوستان خال.
- ۳) طالب علم عزیز است و طالب مال ذلیل.
- ۴) نه دیدار تو را بهاست و نه رهی را صحبت سزاست.

۱۵- در کدام گزینه بیشترین سجع متوازی به کار رفته است؟

- ۱) حکایت کرد مرا دوستی که مونس خلوت بود و صاحب سلوت.
- ۲) حکایت کرد مرا دوستی که در سفر انیس هم‌غم بود و در حضر جلیس و همدم.
- ۳) حکایت کرد مرا دوستی که دل در متابعت او بود و جان در مشایعت او.
- ۴) حکایت کرد مرا دوستی که شمع شب‌های غربت بود و تعویذ تب‌های کُربت.